

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło (przewodniczący)

SSN Krzysztof Staryk

SSA Bohdan Bieniek (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. K.

przeciwko Zespołowi Szkół Kształcenia Ustawicznego w K.

o ustalenie istnienia stosunku pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 marca 2015 r.,

skargi powódki o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 r., sygn. akt III PK 74/10,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 r. w sprawie III PK 74/10 oddalono skargę kasacyjną A. K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 kwietnia 2010 r., którym oddalono apelację skarżącej od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 10 grudnia 2009 r.

W dniu 5 stycznia 2015 r. A. K. wniosła do Sądu Najwyższego osobiście sporządzoną skargę o wznowienie postępowania sądowego w sprawie zakończonej wskazanym wyżej wyrokiem Sądu Najwyższego, domagając się jego uchylenia na podstawie bezpośrednio skutecznego przepisu art. 2 Konstytucji RP.

W uzasadnieniu swego stanowiska skarżąca zaznaczyła, że znany jest jej obowiązek wynikający z treści art. 87¹ § 2 k.p.c., lecz mimo tego wymogu wnosi

osobiście skargę o wznowienie postępowania, albowiem odmowa podjęcia jakichkolwiek działań przez Rzecznika Praw Obywatelskich, Prokuraturę Generalną, jak i H. [...] legitymizuje stronę do osobistego działania w sprawie, zwłaszcza że Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 23 lipca 2013 r. oddalił wnioski o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 r.

Dodatkowo pismem procesowym z dnia 2 marca 2015 r. skarżąca dokonała sprecyzowania podstawy prawnej złożonej osobiście skargi o wznowienie postępowania, wskazując art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, jako podstawę swego żądania w związku z naruszeniem jej praw i wolności wynikających z ustawy zasadniczej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem pozwalającym na wzruszenie prawomocnych orzeczeń sądowych, korzystających co do zasady z powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.) i wiążących nie tylko strony postępowania i sąd, który wydał to orzeczenie, ale również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby (art. 365 § 1 k.p.c.). Dlatego skarga o wznowienie postępowania musi podlegać szczególnym rygorom, zarówno w zakresie formy, jak i treści (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2006 r., I PK 5/06 Wokanda 2006 nr 11, s. 33).

W judykaturze i doktrynie bezspornym pozostaje, że wstępne badanie skargi sprowadza się do weryfikacji przesłanek określonych hipotezą art. 410 k.p.c. (por. Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego pod red. T. Erecińskiego, Tom I, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 2001, str. 792; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 r., I PZ 1/14, Lex nr 1466625). Zgodnie z treścią art. 410 § 1 k.p.c. Sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisane go terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. W sprawie rudymen tarne znaczenie ma ocena dopuszczalności skargi o wznowienie

postępowania, skoro środek obejmuje swym zakresem postępowanie przed Sądem Najwyższym, a został złożony osobiście przez stronę postępowania. Problem ów dostrzega także wnosząca skargę, chociaż uważa że istnieją instrumenty prawne uwalniające ją od obowiązku profesjonalnego zastępstwa na tym etapie postępowania. Wyrażone w skardze zapatrywanie nie konweniuje z treścią obowiązujących przepisów prawa.

Przede wszystkim, zgodnie z art. 87¹ k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje przymus adwokacko – radcowski (§ 1 zdanie pierwsze). Ustanowiona tym przepisem zasada nie znajduje zastosowania do postępowania o zwolnienie od kosztów sądowych, ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (§ 2).

Jak wynika z treści skargi o wznowienie postępowania powódka jest nauczycielem, a zatem nie mają do niej zastosowania wyżej omówione przypadki odstępstwa od obowiązku działania w procesie z profesjonalnym pełnomocnikiem. W konsekwencji czynność podjęta przez stronę osobiście, która nie zalicza się do kręgu wyżej uprawnionych osób jest dotknięta nieusuwalną wadą.

Także wskazane w uzasadnieniu skargi okoliczności faktyczne, takie jak odmowa udzielenia jej pomocy przez Rzecznika Praw Obywatelskich, Prokuraturę Generalną, czy też H. [...] nie sanuje braku zdolności postulacyjnej do samodzielnego wniesienia skargi o wznowienie postępowania do Sądu Najwyższego. Także odmowa ustanowienia pełnomocnika z urzędu (*vide* postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 lipca 2013 r.) nie prowadzi do akceptacji stanowiska strony powodowej o możliwości samodzielnego wszczynania postępowania przed Sądem Najwyższym. Godzi się zauważyć, że obowiązek wynikający z treści art. 87¹ § 1 k.p.c. ma charakter przepisu bezwzględnie obowiązującego (*ius cogens*), a zatem czynności faktycznie podejmowane przez stronę nie mogą przyczynić się do zniwelowania postawionego w nim obowiązku

zastępstwa procesowego, niezależnie od rangi powołanych w skardze uchybień, które w analizowanej sprawie odwołują się do przepisów Konstytucji RP.

Warto podkreślić, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego istnieje jednolite stanowisko, iż skarga o wznowienie postępowania przed Sądem Najwyższym sporządzona i wniesiona osobiście przez stronę, która nie ma przymiotów opisanych w art. 87¹ § 2 k.p.c., bez zachowania przymusu adwokacko-radcowskiego, podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna z mocy art. 410 § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 września 2007 r., III UO 14/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 332, z dnia 9 sierpnia 2011 r., I UO 2/11, Lex nr 1421978).

Brak zdolności postulacyjnej strony, a tym samym niedopuszczalność skargi o wznowienie postępowania zwalnia Sąd Najwyższy z obowiązku odniesienia się do pozostałych argumentów powódki i nie wynika to bynajmniej z lekceważenia jej stanowiska, lecz zakresu rozpoznania niniejszej sprawy, który jak wskazano na wstępie, zamykał się w obrębie oceny wymogów formalnych skargi o wznowienie postępowania.

Suma powyższych rozważań sprowadza się do konieczności odrzucenia skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. Z tych względów orzeczono, jak na wstępie.